

Pământul bun de la Variaș la Lenauheim

• Comune întinse, cu oameni gospodari, rețele de apă, dar fără canalizare

• Lenauheim și Variaș sunt două dintre cele mai mari comune din județul Timiș, aproape de dimensiunile unui orașel
• Condițiile de viață rămân însă în mare parte ca la țară
• Există rețele de apă, dar canalizarea există doar în proiecte
• Puține străzi sunt asfaltate, însă bine că măcar au fost acoperite cu piatră
• În ultimii ani s-au făcut progrese evidente pe calea civilizației, dar lucrurile încă înaintază greu din pricina lipsei resurselor financiare
• Cele două comune sunt plasate pe cel mai bun teren agricol din țară
• Producțiile de cereale sunt mari, dar câștigurile rămân mici în lipsa unor capacități de prelucrare pe plan local
• Pământul ar fi bun și pentru legumicultură, dar cum nu există asociații de producători ori spații de păstrare și eventual prelucrare, acest potențial nu este exploatat.

Legături deficitare

Comuna Variaș ar putea fi un orașel, însă faptul că este compusă din trei localități aflate la distanță una de cealaltă nu îi conferă acest aspect. Îi mai lipsesc construcțiile supraetajate, dar și unitățile de producție industriale. De centrul de comună aparțin satele Gelu și Sânpetru Mic, plasate către est, pe un drum județean ce duce de la Periam la Arad sau la Timișoara. Populația raportată la zi este de 6 217 locuitori, din care peste 4 000 în Variaș. Care este numărul real îl vom afla probabil după recensământul din această toamnă. Sunt multe persoane plecate la muncă în străinătate. Unele mai vin acasă, la vechile domiciliu, dar sunt și dintre cele care și-au găsit case prin țările unde lucrează. Populația scade, dar e echilibrată pe vârste, a precizat Angela Siteavu, viceprimarul de la Variaș. Tendința este

Ilie Suci, primarul de Lenauheim

ca satele să se depopuleze, un exemplu fiind Sânpetru Mic. Aici nu sunt mijloace de transport, nu circulă decât mașinile personale, și niște autobuze de firmă. Și structura etnică este diversă. Chiar dacă nu mai sunt mulți șvabi, care au emigrat masiv și înainte, și imediat după Revoluție, pe lângă români mai locuiesc mulți unguri și sârbi.

Suprafața comunei este de 11 167 de hectare, ceea ce face ca, și în raport cu numărul de locuitori, Variaș să fie una dintre cele mai mari comune din județul Timiș. Pământul este de cea mai bună calitate, însă,

La Variaș modernizarea din comună sunt evidente

La Lenauheim copiii au condiții bune de învățământ

din păcate, a atras doar oameni care să-l lucreze, fiind cultivat în special cu cereale. Nu au venit în zonă și reprezentanții industriei alimentare.

Bătălia pentru utilități

Viața oamenilor din zonă nu este foarte complicată, mai ales că au început să se dezvolte utilitățile de bază. Apă curentă există în toate localitățile componente. Au fost rețele vechi, dar acum s-au făcut unele noi, finanțarea venind prin programul SAPARD. Un milion de euro a fost îngropat cu succes la Variaș, într-o rețea din polietilenă, alimentată din foraje de adâncime. Apa a ajuns pe toate străzile, inclusiv pe cele mărginașe, rețeaua având o lungime de fix 44,1 km. Mai scade presiunea când se udă prin grădini, dar în general oamenii nu au de ce se plânge.

Rețea de canalizare nu există deocamdată, însă vestea bună, ne-a declarat Angela Siteavu, e că recent a fost câștigat un proiect integrat pe măsura 3.2.2. Aceasta înseamnă finanțare europeană pentru canalizare pe 11,7 km și stație de epurare în Variaș, asfaltare de străzi pe 7 km tot în Variaș, reabilitarea căminului cultural din centrul de comună, precum și un after-school. Deja au fost făcute licitațiile electronice pentru toate componentele proiectului. Acum, străzile din Variaș sunt asfaltate în proporție de 15%, iar celelalte sunt cu piatră. Iluminatul public este pus la punct și în sat.

Școli cu clasele I-VIII funcționează atât la Variaș, cât și la Gelu. La Sânpetru Mic funcționează una cu

ciclu primar. Sunt în jur de 560 de elevi pe raza comunei, cărora li se adaugă 231 de micuți care merg la grădinițele aflate în fiecare localitate. Dintre aceștia, 140 sunt chiar în centrul de comună. Pentru a-și continua școala, elevii mai mari de la Sânpetru Mic sunt duși cu microbuzul la unitatea de învățământ de la Gelu. În ceea ce privește spațiile de învățământ trebuie spus că la Variaș sunt condiții deosebite, deoarece funcționează câte o școală cu etaj în cele două localități mai mari. Cea de la Gelu are centrală termică pe lemne, iar cea de la Variaș, pe gaz metan. Clădirile sunt puse la punct, cu grupuri sanitare în interior. Biserici ortodoxe române sunt în fiecare sat, toate trei fiind construite după Revoluție. Biserici romano-catolice sunt tot trei și au o vechime de peste o sută de ani. Sunt și două ortodoxe sârbești, la Gelu și la Variaș. Noi sunt și lăcăsele de cult neoprotestante, ale baptiștilor și penticostalilor.

Locuri de casă

Veniturile la bugetul local sunt adunate în principal din taxele și impozitele pe teren, case și mijloace de transport. Ceva mai vine și de la societățile comerciale din zonă, dar nu sunt firme mari. Spre deosebire de alte localități bănățene, la Variaș nu prea au venit străinii să cumpere pământul. Acesta e lucrat de 18 societăți agricole. Oamenii au vândut puțin din teren, căci e de foarte bună calitate. Au preferat să-l dea în arendă.

Printre realizările din comună se numără adoptarea unui plan urbanistic zonal pentru terenul aflat la ieșirea din Variaș către Periam. Sunt disponibile aici mai multe locuri de casă. 19 dintre ele au fost deja atribuite tinerilor căsătoriți cu vârsta până în 35 de ani. Ei au primit gratis, conform legii, 500 mp,

Străzile sunt asfaltate 15% din Variaș

iar diferența în concesiune. Urmează să fie aduse toate utilitățile în zonă, căci aici va funcționa și un after-school. Terenurile se dau doar celor cu domiciliul în Variaș. Mai trebuie spus că localnicii aflați la muncă în străinătate aduc bani acasă și își renovează casele vechi sau construiesc altele noi. Urmează ca în zonă să fie amenajat și un parc fotovoltaic. Faza de proiectare este aproape gata. Va fi pe un hectar. Un proiect urmează să fie dezvoltat și pentru strandul termal.

Nostalgicul Lenau

Lenauheim este o altă comună mare a județului Timiș, plasată în câmpia dinspre granița de vest a României. Sunt multe asemănări cu Variaș, ca mărime, număr de locuitori și pământul de calitate bună. Ba chiar și dispersarea localităților este asemănătoare, cu singura diferență că acestea sunt la Lenauheim de aceeași mărime, centrul de comună fiind chiar ușor mai mic față de satele componente. Lenauheim este satul natal al marelui poet romantic Nikolaus Lenau, urmele lui fiind vizibile și astăzi la muzeul din centrul localității. Poetul a rămas profund atașat de Banat, de locul unde s-a născut, de copilăria fericită de aici, plătând în versuri de o mare duioșie pentru o întoarcere la pacea și liniștea acelor timpuri aproape mitice. Realitatea comunei de astăzi este însă ceva mai prozaică. Din unitatea administrativ-teritorială fac parte satele Bulgăruș și Grabaș. Suprafața totală e de aproape 11 000 ha, Numărul locuitorilor se apropie de 6 000, adică 2 200 la Bulgăruș, 2 000 Grabaș și doar 1 800 la Lenauheim, locul unde se află și primăria. În urmă cu câțiva ani a început procedura de desprindere pentru satele componente, dornice să aibă o administrație proprie. Proiectul de lege pentru virtualele co-

Angela Siteavu, viceprimar la Variaș

mune Bulgăruș și Grabaș a trecut inclusiv de Camera Deputaților, dar s-a împotmolit la Senat. Mai sunt familii din țară care vin să se stabilească în zonă, căci Bantul e încă primitor. Ca în toată România, și de aici sunt mulți locuitori plecați în străinătate la muncă. Șvabii, altădată majoritari, și-au părăsit vetrele și s-au stabilit în Austria și Germania. Și-au făcut un rost acolo. Puțini și-au luat casele înapoi, unde vin și mai stau pe timp de vară. Vin mai ales cei din familii mixte, cu rude prin locurile de baștină. Le place mult la sărbători, ne-a precizat primarul Ilie Suci. Tot ce au putut recupera au recuperat, dar au vândut în mare parte. Au rămas multe case de stat în toate cele trei localități. Chiriile se plătesc destul de greu. Unii dintre locatari au fost dați în judecată pentru recuperarea banilor. Casele sunt în curs de vânzare către actualii chiriași. Locuințele sunt vechi, din pământ bătut, greu de întreținut.

Administrare dificilă

Administrarea unei comune cu multe localități, mai ales când sunt mari, este dificilă. Trebuie făcute dotări și investiții în mod proporțional în fiecare loc. Din acest motiv, Primăria Lenauheim are puncte de lucru în fiecare localitate, ne-a declarat primarul Ilie Suci. Apa curentă este peste tot, fiind introdusă în ultimii ani, imediat după Revoluție în Lenauheim și în ultimii trei ani la Grabaș și Bulgăruș. Acum se fac extinderi în sate, pe toate străzile. Oamenii trebuie să se lege, deoarece doar 55% din locuințe sunt racordate. Apa e administrată de un serviciu al Consiliului Local. Austriecii nu au uitat de faptul că Lenau se trage de aici și au contribuit serios la realizarea rețelei de apă de la Lenauheim. Există foraje de mare adâncime în fiecare localitate. Stații de tratare nu sunt, dar apa e de calitate. Analizele sunt bune și se fac periodic.

Canalizare nu este în nicio localitate componentă. Au fost depuse două proiecte pentru a se obține banii necesari introducerii rețelei, după ce unul anterior nu a primit finanțare. Primarul Ilie Suci a relatat că întocmirea acestor proiecte costă mult, bani care se pierd prin neaprobare. Noroc însă că la Lenauheim dosarul a putut fi despărțit pe componente și întocmite cereri pentru fiecare investiție necesară. Pentru canalizare a fost depus un proiect la Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului, șansele fiind sporite și de apartenența la același partid politic. Există chiar o dilemă în privința introducerii canalizării, deoarece sunt localități unde această lucrare nu este absolut necesară, mai ales când costurile sunt exorbitante. Ilie Suci a dat exemplul satului Bulgăruș, unde lucrarea ar trebui făcută pe 20 km de străzi, mai ales că unele familii în vârstă nici nu intenționează să se racordeze. Pe programul care prevede asfaltarea a 10 000 km de drumuri în țară au fost aprobați 8,7 km de străzi și la Lenauheim. Firesc, se va lucra în toate cele trei localități. În rest, străzile sunt pietruite, accesibile pentru orice tip de mașină. Și cele de gunoi intră peste tot.

Cu toții la școală

• Școli I-VIII sunt în toate localitățile. Plus grădinițe, căci pe raza comunei sunt aproape 900 de copii cuprinși în sistemul de educație. Școlile sunt cu centrale termice. Acum se reabilitează cu totul școala de la Bulgăruș. Se fac investiții periodice. În Lenauheim funcționează și un centru pentru copii cu nevoi speciale. Sunt copii din cele trei localități. Aici au logoped și toate condițiile pentru a se adapta la o viață cât de cât normală. Fiind zonă de șvabi, biserici romano-catolice sunt în fiecare localitate. La fel și cele ortodoxe, iar în ultimii ani au fost durate și din cele baptiste sau penticostale.

• Taxele și impozitele sunt principalele surse de venit la bugetul local, căci nici aici nu sunt firme importante. Multe societăți funcționează în agricultură, însă în acest caz profiturile sunt mici. Pământul se lucrează în ferme mari, iar o caracteristică a locului este că nu a fost vândut la străini. Oamenii din zonă lucrează pe la firmele din Jimbolia și Sănnicolau Mare, unde ajung cu autobuzele de serviciu.